

Factsheet verantwoordelijkheid voor kwaliteit en veiligheid

in het licht van de invoering van integrale bekostiging 2015

Met de invoering van integrale bekostiging hebben veel medisch specialisten vrij beroepsbeoefenaren samen met hun ziekenhuis gekozen voor een nieuwe organisatievorm. Vaak zijn de eerder opgerichte collectieven van medisch specialisten vrij beroepsbeoefenaren omgevormd tot medisch specialistische bedrijven (MSB's). Dit heeft geleid tot beëindiging van de individuele toelatingsovereenkomsten (TO), die vervangen zijn door de samenwerkingsovereenkomst tussen MSB en ziekenhuis.

In deze context worden bestaande maar ook nieuwe vraagstukken ter tafel gebracht op het gebied van governance. Vooral waar het de instandhouding en (door-)ontwikkeling van geïntegreerde kwaliteits- en veiligheidssystemen binnen ziekenhuizen betreft.

Verantwoordelijkheidsverdeling verandert niet

Op basis van bestaande wet- en regelgeving zijn en blijven ziekenhuisbestuurders aanspreekbaar op de kwaliteit van zorg en de wijze waarop zij dit binnen hun instelling organiseren. Daarbij - of daarnaast - hebben de medisch specialisten een wettelijk niet overdraagbare verantwoordelijkheid jegens de individuele patiënten die zij behandelen. Dit geldt zowel voor medisch specialisten in dienstverband als in vrij beroep.¹

Omdat ziekenhuisbestuurders voor het invullen van hun eindverantwoordelijkheid afhankelijk zijn en blijven van het werk van medisch specialisten zijn structuren, beleid en afspraken tussen medisch specialisten onderling en met de raad van bestuur noodzakelijk. Dit geldt zowel voor medisch specialisten in dienstverband als in vrij beroep.

Aandachtpunten in de nieuwe situatie

Medische staf en document medische staf

Ieder ziekenhuis kent en houdt een medische staf die als advies- en overlegorgaan fungeert ten aanzien van collectieve zaken, bijvoorbeeld ten aanzien van kwaliteit en veiligheid van zorg.

Alle in het ziekenhuis werkzame medisch specialisten zijn lid van de medische staf. Voor de medisch specialisten in dienstverband is dit vastgelegd in de Arbeidsvoorwaarden regeling medisch specialisten in dienstverband (AMS). Voor de medisch specialisten vrij beroepsbeoefenaren was dit geregeld in de individuele toelatingsovereenkomst (TO), welke – met de oprichting van MSB's – is vervangen door een collectieve samenwerkingsovereenkomst tussen ziekenhuis en MSB (SOK).

Medische staf en ziekenhuis werken samen op basis van het Document Medische Staf (DMS). Via het lidmaatschap van de medische staf is elke medisch specialist gebonden aan het DMS.

In het algemeen deel van het DMS zijn rolverdeling en overlegstructuur tussen Medische Staf en ziekenhuisbestuur benoemd, evenals onderwerpen waarover regelingen tussen het ziekenhuisbestuur en de medische staf worden overeengekomen of vastgesteld.

In het bijzonder deel van het DMS kunnen deze regelingen daadwerkelijk worden opgenomen, waarbij onderscheid kan worden gemaakt in regelingen die voor de hele staf gelden en regelingen die voor medisch specialisten in dienstverband of medisch specialisten in vrij beroep gelden. In de praktijk wordt nu zichtbaar dat de regelingen die specifiek gelden voor dienstverband of vrij beroep vaak hun beslag krijgen in het

---

¹ De (rechts)positie van de medisch specialist in dienstverband wijzigt met de invoering van integrale bekostiging niet. De medisch specialist in dienstverband houdt zijn arbeidsovereenkomst (AO) met het ziekenhuis. De lokale belangen van de medisch specialisten in dienstverband worden steeds vaker en beter behartigd door een Vereniging van Medisch Specialisten in Dienstverband (VMSD's). De nieuwe AMS met het daarbij behorende Statuut faciliteren en verankeren deze nieuwe verhoudingen.

Statuut behorend bij de AMS of de SOK. Dit is geen probleem zolang de basis voor deze regelingen ligt in het overleg tussen Medische Staf en ziekenhuisbestuur en daarmee in het algemeen deel van het DMS.

Kwaliteit en veiligheid van zorg in DMS en SOK

Bovenstaande leidt ertoe dat enerzijds het DMS en de AMS en anderzijds het DMS en de SOK naadloos op elkaar moeten aansluiten én voldoende houvast moeten bieden voor ziekenhuisbestuur en de medisch specialisten om invulling te geven aan ieders wettelijk verankerde verantwoordelijkheden.

Binnen de model SOK (zoals opgesteld door de Federatie) en het Statuut bij de AMS is al een compleet palet aan regelingen opgenomen die kwaliteit en veiligheid van zorg betreffen. Hieronder treft u de belangrijkste regelingen in de SOK. Voor de regelingen in de AMS verwijzen wij u naar de Brochure VMSD.

De Federatie werkt aan een geupdate DMS om overlapping van regelingen en afspraken weg te nemen.

Binding medisch specialist in MSB aan Medische staf en regelingen DMS

Conform artikel 8 uit de model SOK zijn de medisch specialisten die onderdeel uitmaken van het MSB lid van de Medische Staf en aanvaarden zij de uit dat lidmaatschap voortvloeiende rechten en verplichtingen. Op basis hiervan geldt dat stafbrede regelingen die in het bijzonder deel van het DMS zijn of worden overeengekomen ook van toepassing zijn op de medisch specialisten werkzaam in het MSB. Het Modelreglement mogelijk disfunctionerend medisch specialist' is hiervan een goed voorbeeld.

Aanspreekbaarheid van MSB door ziekenhuisbestuur

Conform artikel 1A in de model SOK vormen de in de SOK geformuleerde dan wel uit de wet voortvloeiende gedragsnormen verplichtingen van de MSB jegens het ziekenhuis. Ter zake van de (niet-)naleving van deze gedragsnormen wendt het ziekenhuisbestuur zich tot het MSB bestuur.

Betrokkenheid bij procedure rondom toetreding

Conform artikel 1.9 in de model SOK meldt het MSB aan de Raad van Bestuur welke medisch specialisten voor de MSB werkzaam zijn in het ziekenhuis inclusief de vervangers. MSB en ziekenhuis bestuur formuleren samen objectieve kwalificaties waaraan medisch specialisten en hun eventuele vervangers moeten voldoen. Bij toetreding als lid van de MSB of als medisch specialist in dienstverband van de MSB of bij vervanging van een medisch specialist in de MSB toetst het MSB bestuur of aan deze kwalificaties wordt voldaan en geeft hier op verzoek van de Raad van Bestuur inzage in. Er is – in afstemming met IGZ en NVZ – een procedure in ontwikkeling die meer invulling geeft aan dit artikel en een basis legt voor de formulering van objectieve criteria.

Inrichting en verantwoording t.a.v. kwaliteit en veiligheid

De artikelen 9 en 11 geven – overeenkomstig de oude model TO – uitgebreid en concreet invulling aan de wijze waarop het MBS uitvoering geeft aan het kwaliteit- en veiligheidsbeleid en hierover verantwoording aflegt aan het ziekenhuisbestuur. Daarmee zijn de medisch specialisten in het MSB bijvoorbeeld gebonden aan de deelname aan IFMS en verstrekken zij een opgave van de soorten en aantallen van opgetreden complicaties en gemelde incidenten.

Ingrijpen bij disfunctioneren

Via de eerder genoemde binding van de medisch specialisten in het MSB aan stafbrede regelingen kan het Model reglement mogelijk disfunctionerend medisch specialist als onderdeel van het bijzonder deel DMS de basis vormen voor het omgaan met (mogelijk) disfunctionerend medisch specialisten. Conform het huidige model reglement disfunctioneren kan het ziekenhuisbestuur melding doen bij de medische staf op het moment dat er serieuze aanwijzingen bestaan voor het mogelijk disfunctioneren van een medisch specialist. De inwerkingtreding van het reglement is er vervolgens op gericht om in gezamenlijkheid een verbetertraject te starten.

Daarnaast biedt de SOK via artikel 13 en 14 de mogelijkheid aan het ziekenhuis bestuur maatregelen op te leggen aan het MSB of – in uiterste gevallen – rechtstreeks aan de betrokken medisch specialist werkzaam in het MSB. In art. 13 is afgesproken dat de raad van bestuur het MSB een aanwijzing kan geven omtrent de kwaliteit en veiligheid en de organisatie en administratie van de zorg. In art. 14 is afgesproken dat de raad van bestuur, een Medisch Specialist, of een andere natuurlijke persoon die door het MSB wordt ingezet, de toegang tot het Ziekenhuis kan ontzeggen.